

2.Каховский В. Опыт изучения войн Богдана Хмельницкого. – Сборник сочинений офицеров Николаевской академии Генерального штаба, 1863 г.

3.Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім.І. Франка, 2014. – 416с

4.Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків. 1 том. Львів: видавництво «Світ».1990.- 319 с

*Фурманець Б.І.
м.Харків, Україна*

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ЕВРИСТИЧНОЇ МОДЕЛІ ОСОБИСТОСТІ ЛІДЕРА

В статті розглядаються важливі аспекти соціально-психологічного обґрунтування евристичної моделі особистості лідера в контексті її зв'язку з умовами навчальної діяльності студентських груп та їх життєдіяльності. Такий підхід актуалізує творче відтворення лідерської діяльності у напрямку покращення навчання і життєдіяльності студентських груп. Викладається комплекс компонентів змісту евристичної моделі особистості лідера, які у своїй єдності визначають її структуру.

Аналіз проблеми в наукових джерелах свідчать про те, що ефективність лідерської діяльності, в найбільшій мірі, визначається евристичним підходом – оновленими, творчо спільними діями і стосунками лідера і членів певної групи студентів. Автори Великої психологічної енциклопедії акцентують увагу на евристичній діяльності лідера, яка характеризується спільними, творчими роздумами, креативними соціально-психологічними стосунками в певній групі [2].

Найважливіші науково-теоретичні аспекти обґрунтування евристичної моделі особистості лідера є у працях А.В. Петровського і М.Г. Ярошевського, Е.С. Кузьміна, В.Е. Семенова, В.В. Ягупова, Маслоу А. та ін. Психологи визначають думку, що саме подібна модель, яка постає у соціально-психологічному аспекті, повинна мати універсальну структурну побудову [3,4,5,6]. Своєрідну соціально-психологічну позицію, щодо моделі, виклав Вірджинія Н. Квін, на думку якого вона сприяє взаємодії множини компонентів у цілісній системі лідерства [1].

Напрацьовані науковцями точки зору, свідчать про те, що обґрутування та створення соціально-психологічної структури евристичної моделі особистості лідера є особливо, актуальним завданням. Звідси, основною **метою статті** є розкриття аспектів соціально-психологічного обґрунтування структури евристичної моделі особистості лідера з основною потребою – досягти креативного, продуктивного результату в лідерській діяльності.

Виклад основного матеріалу. Аналіз роздумів науковців і власного досвіду вивчення лідерської діяльності, дозволяє при обґрунтуванні моделі особистості лідера, брати до уваги ті значущі **компоненти**, які, по-перше, складають основу її структурної побудови, доповнюючі один одного, а по-друге, і їх критерії, що визначають сутність креативної реалізації певних компонентів.

Одним із важливих **компонентів** евристичної моделі особистості лідера є його **установка на модифіковану соціалізацію** в середовищі студентів, яка визначається **критеріями**: регуляцією соціальної поведінки, підвищенням соціального статусу лідера, креативністю стосунків у студентському середовищі, вдосконаленням групової атмосфери та ін. Публікації науковців свідчать, що евристична модель особистості лідера краще обґрунтовується **компонентом еталонної лідерської діяльності**, в якій лідер повинен реалізувати наступні **критерії**: духовні цінності, нормовані гуманні стосунки, доброзичливу групову дружбу, вдале прийняття рішення, правильне уявлення про креативність дій особистості. На їх основі формується своєрідний особистісний і груповий еталон лідерства – яскраве джерело покращення життєдіяльності студентських груп.

Не менш важливо, щоб в лідерській діяльності оптимально відбивалися зразкові індивідуально-психологічні особливості особистості лідера. Саме вони повинні складати **особливий зразок особистості лідера**, який і є, важливим **компонентом** евристичної моделі лідера. Цей компонент визначається такими **критеріями**: досконалим еталоном поведінки, продуктивним мисленням, зразковою винахідливістю, демонстрацією нестандартних дій і контактів, ухваленням розумного рішення в проблемній ситуації та ін. Суттєво, особливий зразок особистості лідера, постійно підтримувати та вдосконалювати за наступними **умовами**: розвитком продуктивної активності; моделюванням креативних, корисних дій; пошуком цікавих стосунків для членів групи; зразковим виконанням лідерських функ-

цій; винахідливістю при виході із скрутного становища, втіленням прийомів еталонного навчання та ін.

На думку досвідчених психологів як педагогів, важливо, щоб евристична модель особистості лідера і його лідерська діяльність у навчально-виховному процесі визначалася трьома основними, тісно пов'язаними **компонентами: поведінковим, емоційним і когнітивним.**

Кожен із цих компонентів визначається певними евристичними критеріями. Поведінковий компонент як соціально обумовлений прояв особистості лідера, включає наступні **критерії:** вдалі реакції на групові подразники, нормовані дії, комфортні стосунки і відносини, ціннісні орієнтації, приємні рольові функції, доброзичливість і дружелюбність у своєму статусі, ефективна регуляція поведінки. Емоційний компонент, передусім, визначається позитивним психічним станом лідера, який, як правило, фіксується, наступними **критеріями:** особистісною чутливістю, задоволеністю стосунками, спокоєм в контактах, позитивним настроєм, яскравістю емоцій, емоційним відгуком, почуттям групової радості та ін. Когнітивний компонент особистості лідера характеризується **критеріями:** пізнавальними намірами, вибірковістю роздумів про дійсність, оперативною пам'яттю, адекватністю інтелектуального взаєморозуміння з членами групи та ін.

Обговорення проблеми обгрутування евристичної моделі особистості лідера з досвідченими психологами як педагогами, навело на думку, включення в структуру подібної моделі **діяльного компонента**, який визначається системою наступних **критеріїв:** показом еталону лідерської діяльності, ідеальним стилем лідерства, особистісними утвореннями: знаннями, уміннями і досвідом, наміром успішно реалізувати себе, самооцінкою гідності свого лідерства, діловитістю в судженнях і рішеннях.

Таким чином, викладений комплекс компонентів і їх критеріїв складає, майже, повноцінне обгрутування структури евристичної моделі особистості лідера, як першооснову його успішного лідерства.

Висновки : 1. Обгрутована багатоконпонентна структура евристичної моделі особистості лідера, свідчить про сучасне, соціально – психологічне оновлення лідерства, орієнтованого, в першу чергу, на креативні стосунки і здорові, життєві спрямування певних студентських груп. 2. Компоненти викладеної моделі відіграють важливу роль у прогнозуванні успішної евристичної лідерської діяльності у теперішній час.

Подальшим дослідженням обґрунтування евристичної моделі особистості лідера, може бути вивчення компоненту **професійної спрямованості** – здатність особистості лідера демонструвати у своїй справі продуктивну психолого-професійну мотивацію.

Список літератури:

1. Квинн Вирджиния. Прикладна психологія / Квинн Вирджиния. – Спб: Издательство «Питер». 2000. – 560 с.
2. Большая психологическая энциклопедия. – М : Эксмо, 2007. – 547 с.
3. Маслоу А. Мотивация и личность; пер. с англ. Т. Гутман, Н. Мухиной / Маслоу А. – СПб : Питер, 2003. – 352 с.
4. Петровский А.В. Психология. Словарь / А.В. Петровский, М.Г. Ярошевский. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Политиздат, 1990. – 494с.
5. Кузьмина Е. С. Социальная психология : учебник / Е. С. Кузьмина, В. Е. Семенова: изд-во ЛУ. 1979. – 287 с.
6. Ягупов В.В. Військова психологія: підручник. / В.В. Ягупов – Київ: «Тандем». 2004. – 656 с.

*Хайруліна В.М.
м.Київ, Україна*

ДУХОВНОСТІ У СПАДЩИНІ І.А.ЗЯЗІОНА

Суть людини – в її духовності. Чим вищий рівень духовності окремої людини, групи людей, народу, нації – тим більше в їхньому діянні добротворення і менше зла, злодіяння. Саме почуття спонукає розум до дії, а дія впливає на результат. З особливим теплом Іван Андрійович писав про своїх вчителі. Класний керівник відіграв провідну роль у житті, у духовному розвитку і самовдосконаленні. Залишився зіркою першої величини і незабутньою Божою обдарованістю поваги, любові і вимогливості до вихованців. [1, с.13]

Будь-яка Людина має у собі основу, певний корінь, якщо можна його знищити, то можна знищити і людину, можна знищити націю. А якщо у кожного із нас будуть певні морально-етичні бази, які не можна порушити ні за яких умов то народ буде непереможним. У нас